

A Petőfi-legenda

Weimar, a Goethe-város még a nagy költő életében valóságos zarándokhely volt. Az utazók, Európa bármely országából érkeztek is, legtöbb esetben beiktatták programjukba ennek a kis városkának meglátogatását, s egykorú naplójegyzetek tömegei tanúskodnak arról, milyen hatással volt egy-egy fiatal íróra, tudóra a nagy német lángelmével való olykor csak néhány perces személyes találkozás. Weimar ma is emlékhely és zarándokhely: a Német Demokratikus Köztársaságba utazók uti programjának egyik lenyegese pontja. Az egykori Goethe-ház ma múzeum, amelyben ereklyéként őrzik a költő bútorait, használati tárgyait.

A magyar költőknek általában kevés részük van a tiszteletnek és halhatatlanságnak ebben a formájában. Nagy költőink emlékhelyei számos esetben elhanyagoltak, sőt olykor kikurtatva és megörökítve sincsenek. Az élő irodalmi hagyományok gyűjtése, a költő mű mögött rejlő tárgyai vagy tárgyi valóságának kiderítése éppen csak hogy megindult nálunk, s különösen a Petőfi Irodalmi Múzeum átszervezésével és kibővítésével kapott nagyobb lendületet. Sok költőnk és művésznink iránt van még adósságnak e tekintetben, de talán

senkinek sem tartozunk annyival, mint Petőfinek.

Kerek száz év Petőfi-kultusza sem változott azon a tényen, hogy a helyiek, amelyek jart, ahol egy-egy nagy alkotása keletkezett, ma is alig vannak emléktáblával megjelölve, sokszor nem is ének a lakosság tudatában. A Petőfi Irodalmi Múzeum egyik kutatója nemrégiben járta be a Felső-Tisza vidékét, hogy Petőfi szatmári tartózkodásának helyrajzát és néhány ott keletkezett költemény tárgyát háttérrel felderítse.

A legnagyobb mulasztást Petőfi halála körülményeinek felderítése körül követtük el. A száz év alatt akadtak szorgalmas és lelkes gyűjtők, akik vállalták, hogy a Petőfi utolsó napjára vonatkozó egykorú emlékeket felderítsék, sajnálatos módon azonban mindig az utolsó mozzanattal maradt el: az igazi tudós egyeztető, megrostáló és értékelő munkája, amely a hiedelmek, feltevések és valóságos adatok zűrzavarában rendet teremtett volna. A legelső kutató, *Kovács László*, a későbbi erdélyi történetírót osztrák járórok riasztották el, amikor még 1849 nyarán Petőfi halálhelyét a csatateréren kereste. *Scndrey Júlia* a nagy tragédiára következők télen számos erdélyi várost bejárta, amikor azonban az ismerősök közléséből megbizo-

nyosodott arról, hogy férje a csatában esett el, további részletek után nem is kutatott. Egy ízben, 1879-ben a Magyar Történelmi Társulatot kérték fel arra, hogy hivatalosan vegye kezébe a költő sírhelyének megállapítását. A javaslatból azonban végül is

alispáni vizsgálat lett,

egyoldalú tanúkihallgatásokkal, valódi tudományos eredmény nélkül. A Fehéregyháza körüli Kükküllő-völgy egy részének birtokosa, *gróf Haller József* hosszú éveket fordított a csata történetének felderítésére. A csata minden, meg elő és elérhető részvevőjét felkoreste levelével, s így hatalmas anyagot gyűjtött: belőle nyilvánvalóan valami összefoglaló munkát akart alkotni, erre azonban halála miatt már nem került sor. Gyűjteménye pedig a hírek szerint még az első világháború idején elpusztult. *Ferenecz Zoltán* Petőfi eltűnésének irodalma című munkájában (1910) minden addig feltehető adatot közreadott, a költő utolsó óráira és halálára nézve, de határozott kritikai álláspont kialakításától tartózkodott. Így aztán Petőfi eltűnése továbbra is az ellenőrizetlen vallomások, egyéni hiedelmek, sőt legendák ködébe burkolva maradt. Közben néhány újabb adat is került elő; hozzáférhetővé vált például a *Gyalóky-hagyaték*, amelyet még az a *Gyalóky Lajos* gyűjtött, akinek a kocsiján Petőfi 1849. július 31-én a csatába vonult. A változó és ellentmondó adatok tömkelegéből *Dienes András* 1949-ben megjelent *A Petőfi-lét* című könyvében próbált hitelesen elfogadható tudományos eredményeket levonni. Könyve a nyilvánosság előtt bírálatban nem részesült, adatait, feltevéseit szakértők nem vizsgálták felül.

Ezek a körülmények tették indokolttá azt, hogy végre tudományos bizottság vizsgálja át az egész tényállást, ki szálljon a helyszínre, ellenőrizzen minden korábbi adatot és vallomást s ezen az alapon az irodalomtörténet számára is a ma még lehetséges mértékben

tisztázza Petőfi utolsó óráinak történetét.

Hogy erre a célra vegyes magyar-román bizottság alakult, az nemcsak az indokolja, hogy *Bem* 1849-es hadjáratainak színhelye a Román Népköztársaság területéhez tartozik, hanem indokolja az a meleg érdeklődés is, amelyet Petőfi eltűnésének kérdése, de általában Petőfi egész irodalmi működése iránt az erdélyi magyar írók és tudósok, rajtuk kívül azonban román írók, tudósok is tanúsítanak. Petőfinek van román hívei is, ezek között elsőnek *Alexandru Culcer* professzort, a Kolozsvári

Művészeti Akadémia tanárát kell említenünk, aki hosszú ideig volt segesvári lakos, ismeri Petőfi harctéri szereplésére vonatkozó irodalmat, amellyel pedig rajongója a költőnek és szeretné a segesvári csatateret, illetve Petőfi halálának helyét olyan zarándokhelyé fejlesztetni, amely szimbolikus jelentőségűvé válna minden szabadságot szerető és azért harcoló nép számára. Nagy részben dr. *Culcer* érdeme, hogy végül, 1956 nyarán a magyar-román vegyes munkaközösség valóban munkához láthatott.

Maga a kutatóút kettős jelleggel bírt. Emlékhelyeket akartunk bejárnak, mint a zarándokok, s ezért követünk pontosan azt az útvonalat, amelyen a költő Bem kíséretében Székelykeresztúrra érkezett, ezért kerestük fel ebben a kis városkában azokat az épületeket, ahol utolsó éjszakáját töltötte, és ezért járunk be a csataternek szinte minden zugát.

De az emlékek felidézésén túl tudományos programot is akartunk megoldani. Mi a hiteles története Petőfi utolsó óráinak?

Valóban a segesvári csatában letele halálát,

merre menekült, a csatater melyik táján eshetett el és hol lehet eltemetve? Ezek voltak azok a konkrét kérdések, amelyekre választ kerestünk. Kisebbség magunkat is meglepett az érdeklődés, amelyet munkánk iránt Erdély közönsége, a romániai sajtó, sőt a környék lakossága is tanúsított. Látogatónk csaknem minden nap volt, gyakran több is, munkánk közben pedig olykor egy-egy arra járó dolgozó paraszta, vagy munkás szörfölt meg bennünk, érdeklődött, esetleg felvilágosítást is adott a helyszín régebbi állapotáról. Természetes, hogy a közvélemény a kutatóút eredményeit is várta, talán érthető, hogy elsősorban az ásatásokra volt mindenki kíváncsi. Így kissé csalódást kellett az a közlés, hogy a próbaásatások sikertelenek voltak, Petőfi sírhelyét, vagy földi maradványait nem találtuk meg. Csálódást mi is éreztünk, de mégis megnyugtatót bennünket az, hogy mintegy 4000 négyzetméter területnek alig egy tizedét vizsgáltunk próbaásatásokat. A szentakerti tömegsírra vonatkozó egykorú adatok nem olyan pontosak, hogy nyomuk elindulva, egy-két kapavágás már sikerre vezethetne. Az egész területet fel kell tárni a régészek szokásos kutató módszere szerint, s akkor a tömegsír minden bizonylan előkerül. És benne talán Petőfi testerekléi is? Ezt nehéz volna előre megmondani, mivel az sincs kizárva, hogy a költőt magános sírban temették el. Erdékes és bizonyosan nem pusztán egyéni hang volt egyik erdélyi újságról kijelentése:

Jobb lenne, ha Petőfi földi maradványait meg se találják, inkább a költő megmaradna továbbra is szimbolumnak. Sokan gondolják így. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a szimbólum erejét talán még növeli az, ha helyhez és időhöz tudjuk rögzíteni.

Ugyancsak nem szabad elfelejtenünk, hogy

a tudomány célja az igazság kiderítése,

s olyan nagy lángelmék, mint Petőfi, nemcsak a hozzáfűződő legendák erejével, hanem életének és műveinek igazságával is hatnia kell. Ezért fordítunk olyan nagy munkát arra, hogy utolsó óráinak történetét tisztázzuk. Eredményeinkről részletesen a két akadémiaihoz benyújtott jelentésünk számol be, amely napvilágot fog látni. Nem is akarom most ezeket részletezni, mindössze arra utalok, hogy az adatok alapján megcélható minden olyan feltevést, amely szerint Petőfi élve került ki a csatából (a Bachkorszakbeli ál Petőfik, a szibériai rabtság legendája), valóban ott esett el a harc mezéjén. Nem karddal a kezében, mert aznap csak nézője volt az ütközetnek; menekülés közben szúrta le az üldöző ulánusok. Az utolsó között menekült. Fegyverrel, vagy fegyvernélkül, mindenképpen a szabadságért áldozta életét. Az adatokból elég pontosan megállapítható, az a hely, ahol félig már kifosztott holttestét az osztrák őrszeméltő tiszt a csata estején látta. Sírhelyére ezután kell még világozzák derülnie.

Ugy gondolom, hogy jelentésünk a Petőfi halálára vonatkozó kutatást most már nyugvópontonra fogja juttatni. A régész és antropológus előtt áll a feladat, hogy Petőfi és elcsész társai sírhelye után kutatasson. A tudományos eredmény tehát megvan, ha nem is hozott különösebb szenzációt. Most megint átveheti szerepét a közönség, a nép, a Petőfi rajongók hatalmas tábora. Önöknek kell most már mindent megtenni azért, hogy a költő utolsó óráinak emlékhelyeit művészi módon megjelöljék, halálának helyén pedig a

lángelméhez és eszméjéhez méltó emlékmű emelkedjék.

A halálhely közvetlen közelében húzódik a segesvári-brasóvi országút és a vasútvonal; mindkettő országúreszeket, távoli tájakat kapcsol össze; a vasúti sínen robog el naponta az Orient-expressz. Ezen az útvonalon kell az emlékműnek minden nép arra járó fiatal emlekeztenni arra a költőre, aki verseiben a világszabadságról énekel, s aki egy nagy forradalmi harcban életét áldozta a szabadság eszméjéért.

Barta János egyetemi tanár

Megjártam

A KISPIPÁBAN...

Szeretem a virágot, még akkor is, ha mű, s ha száratát, meg átszővi a cérna, drót, a fű... Látják, előtt a lira, ha a virágra gondolk. De kedd este a harag öntött el, amikor a Kispipa vendéglőben ültem. Negyvenedik perce vártam egy bécsiszéletre és unatkoztam. Elöttem, az asztalon, szögletes, karcsú üvegvázában állt egy szál válamilyen művirág, mellette egy szál műszőlő. Tetszett ez a két szál műnövénydarab és kivettem a vázából. Nézegettem, s dicsőíttem a kezét, mely megalotta. Ugyes munka volt. Am fenséges társalgásom egycsapásra megzavarta a Kispipa vendéglő vezetőjének kiáltása: — Magának ez nagyon sokba fog kerülni!

— Mennyibe? — kérdeztem, mire ő gorombán és a vendéglátás durvaságá-

nak sokévi átlagát felülmúlva, lefordított mindenek, amiért a művirághoz hoztanyúltam.

Hát már tessenek megbocsátani, de ilyen vendéglátást én meg nem láttam. Hát bűn az, ha valaki egyfelől kíváncsiságból, másfelől virágszeretettel és harmadjelől unalomból megnéz egy kispipai művirágot? Szerintem sokkal nagyobb bűn az, hogy a Kispipa vezetője annyira jöppja, hogy gorombaságban felülmúlja a Nagypipa vendéglőket is. Igaz, én megkérdeztem tőle: Hol és kitől tanulta ezt a goromba hangot és vendéglátásra alkalmatlan modort?

Azt mondta: senkitől. El is hiszem, mert ilyet még én sem hallottam. pedig Budapesten élek.

SZENDREI JOZSEF

A TECHNIKA VILÁGÁBÓL

Fényképreprodukciós automata

Az egyessai nyomdaipari gépgyárban olyan vízszintes fényképreprodukciós automata terveztek, amelynek segítségével 30x80 centiméteres negatívok készíthetők. Az új gépet az eddigiektől az különös bízleti meg, hogy működése automatikus. Mostanáig, ha a fényképező meg akarta csinálni a színes reprodukció sokszorosításához szükséges kliséit, vagy a színes eredetiről több negatívot kellett készítenie (az eredetiben lévő színek számától függően). A negatívok egymásra helyezéseinek ügyelni kellett arra, hogy a színhatárok pontosan egybeessenek, ugyanis a másolat csak ebben az esetben volt jó.

Az új gépen a legfontosabb és legnehezebb műveleteket egy külön elektromos készülék, az úgynevezett automata vezérlőmű végzi. Az automata szerkezet két moszkvai tudós találmánya, s az egyessai gyár konstruktőrei most alkalmazták első ízben. A vezérlőberendezés emberi kéz érintése nélkül kifogástalan pontossággal beállítja az eredeti képet.

Nagy szilárdaságú furnéremez — üvegből

Burov és Andrijevskaja szovjet tudósok új műanyagot állítottak elő, az üveg furnéremez, amely nem mas, mint műgyantával összeragasztott üvegszál. Szilárdasága az acéllal vetekszik.

Az üvegfurnerhez szükséges nyersanyag-tartalek gyakorlatilag kimeríthetetlenek. Nyersanyaga: alumínium, kalcium, magnézium, mesz, dolomit és különféle szilikátok vegyületei.

A tudósok 15 évig dolgoztak az új anyag előállításán. Az üvegfurnert különféle kísérleteknek vetették alá és azt találták, hogy... egyformán felhasználható az építőiparban, a vasútnál, az elektrotechnikában, a vegyiparban, az olajiparban és a népgazdaság többi ágában. Az üvegfurnerből szilárd karosszéria készíthető a vasúti személykocsikhoz, továbbá vasúti és autó olajtartályok, fűrészcévek az olajbányászathoz, személygépkocsi és könnyű hajótest, összeszerelhető hárszerkezet, előfeszített betonhoz armatúra, bútor, bőrönd és még sok-sok egyéb.

FILMEZNEK A GYÁRBAN

A gorkiji autógyárban már régen szobakerült, hogy megszervezik saját filmstúdiójukat. Az ügyet azonban a kieviek megérkezése döntötte el. „Az anya” című film forgatásának idején M. Donszkoj, a film rendezője és A. Misurin operatőr ellátogatott a gyárba és felajánlotta segítségét. Megindult a munka. A műhelyekben és az osztályokon meggyorsították a szükséges berendezés, az előhívógép, a szártíroszkevények készítését, a védnőkök pedig felvevőgépet és másológépet ajándékoztak.

Vlagyimir Bannikov és Vikontyij Obzorin, a gyári fotolaboratórium laboránsai lettek az első filmoperatőrök. Felkészítésükben és kitanítással a védnőkök nagy segítséget nyújtottak. Bannikov üzemi gyakorlaton vett részt a kievi stúdióban, aztán pedig néhány napra Misurin operatőr utazott Gorkijba.

A gyári filmoperatőrök első kísérletét a gyár által kibocsátott lánctalpas terepjárók kipróbálásáról készített felvételek jelentették. A felvételeket télen vették készre. Ezután a stúdió a hirtelen feljött áttért a szélesfilmre való téma-felvételekre. Egyszer a hatalmas fényzórok megvilágították a gózkalaps műhelyt, peregni kezdett a felvevőgép. Nemsokára pedig elkészült egy rövidfilm Alexej Malisov elnőri kovács munkatapasztalatairól. Ezután a filmoperatőrök hozzáállták az „Autó születése” című teljes estét betöltő film pergetéséhez. Ez a film a tervezők, a kísérletezők, a

gépkocsigyártók munkájáról szól. Nicsak, a festőművészek elvégzi az első eszetvonásokat a jövő kényelmes, zártszekrényű személygépkocsiját ábrázoló képen, a tervező megábrázolta az első vonalakat a Whatman-papíron, s ezzel megvetette a gépkocsi műszaki alapjait. A felvevőgép mindezt rögzíti. Az objektív dekebbel mozzanatokkal sem kerülte el a további eddigi első modelljét plasztelínből (a modell az eredeti gépkocsinak 1/20 kisebbített mása), majd látjuk a természetes nagyságú gipszmodell elkészítését. S lám a gépkocsi kísérleti példány a kigördül a gyár kapuján és elindul távolra, soknapos próbatúrára. A gyári filmoperatőrök próbatúrára is elkísérik a kocsi.

A tervező-kísérleti osztály falai közül a gépkocsi a kiperbálás után a műhelyekbe kerül. A gépkocsigyártók elkészítik a sok ezer alkatrészt, amelyből aztán a sorozatgyártás folyamán a futószalagon összeszerelik az autót. A gépkocsi innen kikerül a Szovjetunió városába és falvaiba. Az utolsó filmkockák arról számolnak be a nézőknek, Ez az érdekes film nemcsak a gépkocsigyártók figyelmét köti le, hanem az ország sok filmszínházában érdeklődéssel tekintik majd meg a nézők. A stúdió ezzel a munkával párhuzamosan több rövidfilmet is bemutat az elnőri kovács munkatapasztalatairól.

A fiatal filmstúdióban megkezdődött az élet. A műhelyekben már pergetik is a filmstúdió első filmjeit,

Meghosszabbították a beiratkozások határidejét a Szabadegyetemen

A TTIT ez évben is folytatja szabadegyetemi előadásorozatot. Az eddigi évekkkel ellentétben azonban sokkal több szakon indultak előadásorozatok a művelődési vágyók részére, így több lehetőség nyílik a továbbképzésre. Az előadások a társadalom- és természettudományok, valamint a műszaki tudományok egy-egy területének jelentősebb fejezeteit ismertetik népszerű formában és a követelményeknek megfelelő tudományos színvonalon. Az előadásokat film- és dia-positív vetítés, hanglezet, tanulmányi kirándulás és kísérletek egészítik ki. A hallgatók számára a kérelmeket is adnak.

A Szabadegyetem hallgatója bárki lehet iskolai végzettségrel való tekintet nélkül. Az előadásokat egyetemi és főiskolai tanárok, kiváló szakemberek tartják. Az előadásokon a hallgatók kérdéseket intézhetnek írásban és szóban az előadóhoz, akik útbaigazítást, irány-

tást adnak az anyaggal kapcsolatos tudományos kérdések elmélyült tanulmányozásához. **A társadalomtudományi tagozaton a következő szakokat hirdeti meg a TTIT:**

1. Filozófia. 2. Általános- és fejlődéstani lélektan. 3. A világirodalom nagyja. 4. A magyar irodalom vitás kérdései. 5. A magyar nyelv és élete. 6. A magyar történelem vitás kérdései. 7. A XIX. és XX. század művészete. 8. Zenetörténet III. évfolyam.

A természettudományi tagozat előadásorozatait:

1. Csillagászat, földrajz, meteorológia. 2. Műanyagismeret. 3. Kémia. 4. Biológia. 5. Egészségügy III. évfolyam. 6. Egészségügyi sorozat csak nők részére. 7. Atomfizika.

Beiratkozni október 15-ig lehet a TTIT titkárságán (Debrecen, Arany János u. 1/b.), ahol minden nap du. 2—6 óra között az érdeklődőket részletesen tájékoztatja a Szabadegyetem titkársága.

Az egyiptomi csatorna-társaság hajlandó angol és francia révkalauzokat is alkalmazni

Mahmud Junis, az egyiptomi Szuzei-csatorna Társaság ügyvezető igazgatója — az AFP szerint — szerdai sajtónyilatkozatában kijelentette:

— A Szuzei-csatorna igazgatóság megkülönböztetés nélkül elfogadja minden révkalauz felvételi kérelmét.

Új gyár épül Szibériában

Angarszknak, a fiatal szibériai városnak keleti szélén épül az ország legnagyobb olajfeldolgozó üze. Az új gyár berendezését az ország legkülönbözőbb vidékeiről szállítják, sőt a *Klement Gottwald* gyár-ból is érkeztek szükséges alkatrészek.

A gyár nyolc üzemeységéből álló első része 1958-ban kezd meg a munkát. A szükséges nyersanyagot a Tatar Köztársaságból érkezik Szibériába külön csövezet-

— Hajlandók vagyunk angol és francia révkalauzokat is szerződtetni. Eddig azonban egyetlen francia vagy angol révkalauz sem jelentkezett. A révkalauzok iratait nemzetiségükre való tekintet nélkül, minőségük alapján bíráljuk el. Előfeltétel azonban, hogy képzett tengerészek nyilvánítsák ebbeli óhajukat.

ken, amelyet már Omszkg megépítettek és most hozzácsatlakoztatnak meg Novosibirszkig. Rövidesen megkezdődik a cső lefektetése. Irkutszk felől is. A gyárnak ez a részlege havonta kilenc szerelvényre való autóbentkint dolgoz majd fel. Ezenkívül a fogyasztók nyolcszáz kilen szerelvényre való pakurát a folyami és tengerjáró hajók üzemeltetésére. A gyár szintetikus anyagokat is gyárt majd műszaki célokra.

Megindult a nagy te

A Város- és Kökódási Minisztérium általánlag elgondolatalkészítők már ki nagy teljesítményű kocsit az ország gazdasági szükségletek számára és a külföldi gázszén csökkentésben.

Az ország városi szükségletét földgázzal lehet eredményesen biztosítani, ha a gázkihasználását nagy teljesítményű szállítóeszközökkel állítja elő. Az ország helyein feltalálható gázvezeték felhárítások esetében nem vezetékén történő, mert a mező anny hogy egy hosszabb megépítésére fordítva mas beruházási összeg építendő csőanyag területre meg a mezőmerülése következtől jött előtérbe a vasúti ban történő szállítást és megvalósítását kocsikkal, ha a gázmerül, egy újabb fel megcsapolásához lehálalni, míg a hálózat kimerülése miatt ez esetben használhat szedik és az újabb rakják le, ami hatalmas seget emészt fel.

Az első gázszállító Miskolcra

A megépítendő 120 méter hosszú gázvezeték tartalmazza a 6500 méter, ami megfelel a városi gázvezeték nagy teljesítményű kocsit már rendszeresen Hajdúszoboszló—Budapest közötti szállítást. Az kocsin készlet hibák a városi kocsikot igénygyártó Wilhelm Piekküszöböl.

Szeptember 11-én darab kocsival próbázottunk a bihari m tőltőlalóhasunkorcsik kibirták a legelőtési viszonyokat atm. nyomosan megcsikon észlelt kisebb a gyártó vállalat sz helyszínen kijavított a két kocsival Miskolc gázellátását igyekezte

A baktérium műma már széles körben mazzák a kolhozok és zok, különösen az őszosok alá, mint a zam növelésének egy csöb és amellet le nyabb eszközt. A sz szerint egy-egy mázsa többlet így ősz buza 70 kopejkába kerül, s lál 0,02 munkaegység.

Jelenleg négyféle műtrágyát használnak: nitrátot, ammónint, foszforbakteriális-ges-meszes baktériumgya készítményt. Ez szítmények aktív mizmusokat tartalmaz

A foszforbakterin juttatásával főleg a foszfor ellátását javos meg. Rendszerint orfor készletek vannak ban szerves vegyületekban, de ezeket a kcsak igen kis mértékjék hasznosítani. A b müttrágyára épp az szükség, hogy a kihal nul heverő tevéketlen készleteket feltársa. A ményben levő baktérium ugyanis felbontják a foszforvegyületeket és for a növények számvehetővé alakítják át a foszforbakterin által a szerves any

VIRÁGZÓ MEZŐGAZDASÁGÉRT

SZAKEMBEREK TANÁCSAI — A LEGJOBBAK TAPASZTALATAI

Megindult a földgázszállítás Biharnagybajomból a nagy teljesítményű földgázszállító kocsikban

A Város- és Községgazdálkodási Minisztérium gázszállítási elgondolása alapján elkészült már kilenc darab nagy teljesítményű földgázszállító kocsi az ország nagy városai gázszükségletének biztosítására és a külföldről behozandó gázzszen csökkentése érdekében.

Az ország városainak gázszükségletét földgázzal csak úgy lehet eredményesen biztosítani, ha a gázlelőhelyek gáztermelését különleges, nagy teljesítményű vasúti gázszállító kocsikkal állítjuk forgalomba. Az ország különböző helyein feltalálható gázmezők gázszükségletének felhasználására sok esetben nem gazdaságos vezetékben történő elvezetés, mert a mező annyira kicsi, hogy egy hosszabb gázvezeték megépítésére fordítandó hatalmas beruházási összeg és a beépítendő csőanyag értéke nem térülne meg a mező gyors kimerülése következtében, ezért jött előtérbe a vasúti kocsikkal történő gázszállítás gondolata és megvalósítása. A vasúti kocsikkal, ha a gázmező kimerül, egy újabb feltárt mező megcsoportosulása lehet hozzáállni, míg a hálózat a mező kimerülése miatt csak abban az esetben használható, ha felszedik és az újabb lelőhelyre rakják le, ami hatalmas költséget emészt fel.

Az első gázszállítás Miskolcra

A megépítendő 12 db vasúti kocsi gázpalackjainak ürtartalma átlag 6500—7500 köbméter, ami megfelel 20 000 köbméter városi gáznak. Egy ilyen nagy teljesítményű gázszállító kocsi már rendszeres járatban Hajdúszoboszló—Budapest viszonylatban a MÁV részére teljesít szállítását. Az ezen a kocsin észlelt hibákat a további kocsikban igyekezett a gyártó Wilhelm Pieck gyár kiküszöbölni.

Szeptember 11 és 12-én két darab kocsival próbátöltést eszközöltünk a Biharnagybajomtól töltőlőhelyünkön. A kocsik kibirták a legnehezebb töltési viszonyokat és a 120 atm. nyomáson megtöltött kocsikban észlelt kisebb hibákat a gyártó vállalat szerelői a helyszínen kijavították. Ezzel a két kocsival Miskolc város gázellátását igyekeztünk meg-

javítani. Ezeknek a kocsiknak a tengelynyomása is kisebb, így a Biharnagybajom második vonalon korlátozott menetsebességgel közlekedtethető.

A napokban újabb két gázszállító kocsi próbátöltését eszközöljük és folyamatosan, a víznyomás után érkező többi kocsit töltés után.

Az újabb két gázszállító kocsi Debrecen város gázellátásának megújítására állítjuk be és folyamatosan rendszeres kocsifordulókkal ezzel a két kocsival segítünk Debrecen város nehéz gázhelyzetét enyhíteni.

A hajdúszoboszlói földgázüzem, mint a 12 db. gázkocsi tulajdonosa és üzemeltetője hatalmas megoldandó feladattal állt meg, mert az ország városainak gázszükségletét kell ellátnia és főleg arra vigyáznia, hogy a gázszolgáltatásba zavaró körülmények ne álljanak elő, hogy a városok nehéz gázhelyzetén a földgáz rendszeres juttatásával segíteni tudjon. A földgázszállítást hosszú éves gyakorlatával ezt a nehéz feladatot meg fogja oldani.

Gázvezeték a községekben

Távlati tervünk megvalósítására is megtehtük a megfelelő lépéseket, mert az ötéves tervjavaslat során előterjesztést tettünk a Berekböszörmény—Körösszegapáti gázvezeték kiaknázására olyan irányban, hogy ennek a gázvezetéknek gázát Debrecen gázellátásának további javítására használjuk fel és a mintegy 60 km. távvezeték megépítése során a vezeték melletti községek bekapcsolását is végrehajtanánk és ezzel is elősegítenénk a lakosok jobb fűtőanyag ellátását. A Nádudvar határában folytatott olajkutatók során feltárt és lezárt gázmezők felhasználására is megtehtük a lépéseket és a Központi Vezetőségnek az ötéves terv javaslatokat felülvizsgáló bizottságának értesítése biztató reményekkel tölt el bennünket, mert elfogadta javaslatunkat és a nádudvari gázmező teljes felkutatását tette függővé, hogy az ottani gázkutak hozamát is beállíthassuk Debrecen és a községek

A kocsik próbátöltését egy szakbizottság végezte, amelyben a Város- és Községgazdálkodási Minisztérium, a Közlekedés és Postaügyi Minisztérium, a MÁV Igazgatóság, a kocsipályát Wilhelm Pieck gyár, a megyei tanács vég osztály képviselői és a műszaki leboncolást végző hajdúszoboszlói földgázüzem igazgatója vettek részt.

Meg kell jegyezni, hogy ezzel a hatalmas feladattal párhuzamosan a földgázüzem Hajdúszoboszló gázállomásának építését is ellátja. A földmunka és a csőszelések a terv szerinti ütemben folyik és ha az időjárás kedvez, a tervet 6 km. hálózat az év végére be is fejezhető.

Ugyancsak folyamatba tette a vállalat Biharnagybajom hálózatának korszerűsítését és a veszélyességi helyzet megszüntetését, de itt a munkálatakat hátráltatja az anyaghiány, a tervezés teljesen kész. A minisztérium anyagellátási igazgatósága az anyagszükséglet biztosítására az igértet megtegye és ennek eredményében valószínű, hogy rövidesen ezt a feladatot is megoldják.

dolgozóinak jobb gázellátásának biztosítására.

Megvan minden reményünk, hogy az 1957. évben nagyobb ütemben fogjuk a dolgozók gázellátását biztosítani.

Molnár Kálmán
mérnök,
a város- és községgazdálkodás
kiváló dolgozója.

Termelőszövetkezeti tagok látogatása Győr megye termelőszövetkezeteiben

Az egyéki Sztáhanov Tsz 14 tagú küldöttsége látogatott el 3 napra Győr megye termelőszövetkezeteibe, hogy ott tapasztalatokat szerezzenek gazdálkodásukról, belső életükről. A látogatás alkalmával meggyenk termelőszövetkezeti parasztjainak különösképpen tetszett egyes szövetkezetek fejlett állattenyésztése. Igen tetszett többek között a Mihályi Tancsics Termelőszövetkezet állami és elit törz-

skönyves magyar fehér hússzerű koca törzsalománya. Különösképpen az keltett nagy érdeklődést, hogy a szövetkezetnek az évben már több, mint egy millió forint bevétele volt a tenyésztés és hízítottelés eredményéből.

Nem is csoda, hiszen ez évben már kétszer fialtak kocák és 21 db. választási állatot értek el. Győr megye szövetkezetei nemcsak sertés-tenyésztéssel,

hanem tenyészibika, tenyész-úszó és tenyészben magasfokú tenyésztéssel is igen elterjedten foglalkoznak. Elmondták a termelőszövetkezet vezetői, dolgozói, hogy bevételüknek több, mint 70 százaléka az állattenyésztésből kapják.

Igen helyes az a megállapításuk is, hogy

fejlett állattenyésztés nélkül nem lehet jövedelmező gazdálkodást üzni.

Komoly és tanulságos tapasztalatot szereztek az egyéki Sztáhanov Tsz tagjai a soproni Haladás milliommé börttermelő szövetkezet életéből. Szinte hihetetlennek tűnt először, hogy egy munkaadó szövetkezet, 5000 burgonyaszedő kombájnival, 10 000 kukoricaszedő és szőlőző kombájnival, 4000 kockorépa kombájnival, 62 000 traktoros kultivátorral, 14 000 traktoros fűkaszával, 11 000 traktoros gereblyével, valamint nagy mennyiségű borenedszettel az állattenyésztő telepek részére.

1956 első félévében a gépállományok 14 millió hektárral többet számtottak a kolhozokban, mint az elmúlt év hasonló időszakában.

E kérdésen különösen mélyen gondolkodhatnak meggyenk börttermelő vidékein élő parasztjaink. Hiszen nekik is vannak, ha nem is nagymértékben — adottságaik a szőlő- és gyümölcstermelés felkarolására, a termelésük jövedelméből, sokoldalúbbá való átélésre, különösen, ha figyelembe veszi termelőszövetkezeti parasztságunk a Minisztertanács idevonatkozó határozatát, termékeik márkázási, exportálási, stb. lehetőségeinek minél jobbani kihasználását.

Meggyőződtek a Sztáhanov Tsz tagjai, hogy a Győr megyei tsz-ek dolgozói minden adottságot mélyebben kihasználjanak, mint meggyenk tsz-ek parasztjai. Egyes szövetkezetek a nádkitermeléssel, feldolgozásával szakszerűen foglalkoznak. Sok ember előtt semmi-lyes jövedelmre tesznek szert.

Déli Ferenc
biológiai tudományok doktora

A talajvizsgálatok gyakorlati jelentősége

A mezőgazdasági termelés alapja a talaj. Minél jobb a növénytermesztéshez szükséges adottságok és minél jobban tudjuk irányítani a benne végbemenő folyamatokat, annál eredményesebb a növénytermesztés. Ez utóbbi viszont kihatásában — a mezőgazdaság egyéb ágai kereszttul — általános jólétet, népünk anyagi és kulturális felemelkedését szolgálja, mely tehát végeredményben a talajok termelékenységével legszorosabban összefüggésben van. A mezőgazdasági termelés tervszerű és céltudatos irányításához, a talaj legálaposabb megismerése elengedhetetlenül szükséges. Növénytermesztési szempontból a talaj az emberi munka által állandóan befolyásolható egyik legfontosabb tényező, melyen keresztül a termelést befolyásoló nagyon sok egyéb tényező érvényesítheti hatását.

A talajt a helyszíni és laboratóriumi vizsgálatok alapján ismerjük meg. Ezek a talajvizsgálatok mutatják meg a talajok számmázására, a bennük uralkodó jellemző folyamatokra, melyek növénytermesztési szempontból döntő szerepet visznek. Ezek megismerésével fapontot kapunk ahhoz, hogy egyrészt a kifejleszthető vagy meglévő kedvező tulajdonságokat kifejlesszük, illetve fokozzuk, a növénytermesztési szempontból nem kedvezőket pedig megszüntessük, vagy hatásukat a legkisebbre csökkentjük. Haladó szemléletű mezőgazdasági termelés a talaj adottságainak és tulajdonsá-

gainak figyelembevétele nélkül sehol a világon nem folyik. Allamunk, a nép állama a mezőgazdaság támogatására a sok egyéb intézkedés között — létrehozta a talajlaboratóriumokat, melyek talajvizsgálatok alapján készült szakvéleményekkel és az ezt kísérő térképekkel segítik a mezőgazdaság gyakorlati termelés zavartalanítását akadályozó tényezőket elhárítására s a termeléseredmények minőségét és mennyiségét fokozására. A térképek többféle lehetnek:

1. Az ún. üzemi talajterképek a gyakorlati növénytermesztési szempontjából legfontosabb helyi (az érdektelt gazdaság megfelelő területére vonatkozó) jellemző talajadatok tüntetik fel. Ezek szolgáltatják az alapot minden egyéb, a szocialista nagyüzemi gazdálkodással kapcsolatos növénytermesztési tevékenységhez. Ha a gyakorlati növénytermesztés közben valamiféle zavar lép fel, legelő esetben ezek alapján lehet rámutatni a zavar okára.

2. Talajjavítási térképek, melyeken a szóbanforgó terület

javításához szükséges anyag minőségét s mennyiségét tüntetik fel, s az írásban mellékelt szakvélemény pedig a javítás gyakorlati keresztülviteléhez tartalmaz útbaigazítást, illetve szaktanácsot.

3. Talajhasznosítási térképek a szóban forgó terület mikénti hasznosítását többek között a mélyművelés lehetőségét, az alkalmazandó agrotechnikát és a térképezett területen valószínű eredményteljesen termesztendő növények sorrendjét stb. az üzemi talajterképek alapján tüntetik fel.

A termelés részére egyéb térképek is készülnek. Nagyüzemi szocialista mezőgazdasági üzem napjainkban már ilyen térképeket használnak munkájuk közben.

Az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet, röviden OMMI talajlaboratóriumai mind a tsz-eknek, mind az állami gazdaságoknak, intézményeknek, közületeknek, magánokosknak egyaránt szakmai tekintetben segítséget nyújtanak.

Arany Sándor,
a mezőgazdasági tudományok doktora

Sok traktorista, dolgozó paraszt kéri felvételét Németország Szocialista Egységpártjába

A Német Demokratikus Köztársaság községeiben és falvaiban a NSZEP központi bizottsága 28. plenáris ülése határozatainak ismertetése óta sok élenjáró traktorista, termelőszövetkezeti tag és egyénilleg dolgozó paraszt kérte felvételét Németország Szocialista Egységpártjába. A határozat ugyanis célul tűzte, hogy a párt sorait meg kell erősíteni körülbelül 50 000 élenjáró munkással és más, élenjáró dolgozókkal. Neubrandenburg kerület falvaiban 109-en kérték felvételüket a pártba, a többi között Werner Schmidt kombájnos, aki tavaly a párt felhívására jött falura és péramutató munkát végzett. A volt ipari munkás az idei aratás alatt a többi között több, mint száz mázsa repcét is kicsépeelt.

melőszövetkezeti tag és egyénilleg dolgozó paraszt kérte felvételét Németország Szocialista Egységpártjába. A határozat ugyanis célul tűzte, hogy a párt sorait meg kell erősíteni körülbelül 50 000 élenjáró munkással és más, élenjáró dolgozókkal. Neubrandenburg kerület falvaiban 109-en kérték felvételüket a pártba, a többi között Werner Schmidt kombájnos, aki tavaly a párt felhívására jött falura és péramutató munkát végzett. A volt ipari munkás az idei aratás alatt a többi között több, mint száz mázsa repcét is kicsépeelt.

Mennyi gépet kapott a szovjet mezőgazdaság fél év alatt?

A szovjet mezőgazdaság 1956 első félévében jelentékeny mennyiségű gépet kapott: 118 000 traktort (15 lőerővel számolva), 62 000 tehergépkocsit, 28 000 gabonakombájnit, 5000 burgonyaszedő kombájnit, 10 000 kukoricaszedő és szőlőző kombájnit, 4000 kockorépa kombájnival, 62 000 traktoros kultivátorral, 14 000 traktoros fűkaszával, 11 000 traktoros gereblyével, valamint nagy mennyiségű borenedszettel az állattenyésztő telepek részére.

1956 első félévében a gépállományok 14 millió hektárral többet számtottak a kolhozokban, mint az elmúlt év hasonló időszakában.

A mezőgazdasági gépgyártás fejlődése Lengyelországban

A lengyel kormány évente több, mint 100 millió zlotyt kíván fordítani a mezőgazdasági gépgyártás fejlesztésére. Terveiben befejezik a polski aratógépgyártás építését, nagymértékben bővítik a sztrzelcei (polei vajdaság) mezőgazdasági gépgyártó üzemet. Rekonstruálják a kutnoi és grudziadzi gyárait.

A mezőgazdasági gépgyártás termelése 1960-ban három és félszerese lesz az 1956. évineké. Az idén például ezer vetőgépet gyártanak, 1960-ban már tízezeret. Az idén 600 gabonakombájnit állítanak elő, 1960-ban 3,5 ezret,

Baktérium műtrágyát az ősziak alá

A baktérium műtrágyákat ma már széles körben alkalmazzák a kolhozok és szovhozok, különösen az őszi kalászosok alá, mint a terméshozam növelésének egyik legolcsóbb és amellelt leghatékonyabb eszköze. A számítások szerint egy-egy mázsa termelőszövetkezeteknél 35—70 kopejkába kerül, s körülbelül 0,2 munkaegységébe.

Jelenleg négyféle baktérium műtrágyát használnak a gazdaságok: nitrát-, azotobakterin-, foszforbakterin és tözege-szeszes baktérium műtrágya készítményt. Ezek a készítmények aktív mikroorganizmusokat tartalmaznak, s el-

keveredve a talajrészek között, kedvező feltételeket teremtenek a növények táplálkozásához: meggyorsítják a hasznos talajbaktériumok életműködését éppen a növény gyökérzeténél.

Különösen jó hatást fejtenek ki az említett baktérium készítmények, ha a talaj elég nedves, meleg és morzsálós szerkezetű. A szervestrágya és a savanyú talajoknál a meszesítés kedvező feltételeket teremti a baktériumok elszaporodásához és életműködéséhez.

Az őszi gabonafélék alá leggyakrabban az azotobakterin és foszforbakterin használnak, elsősorban pedig az utóbbit,

készítményt számítunk minden hektárra.

A másik, szintén elterjedt módja, hogy apró kompozit trágyával, vagy televény földel keverik el egyenletesen, s a vetőmaggal együtt, géppel juttatják a talajba. Most öszi poralaki baktérium-készítményt, amelynek vannak bizonyos előnyei a folyékony készítménnyel szemben: könnyebben szállítható, porzással pontosabban tudják elosztani a vetőmag készletre. A poralaki készítménynek nem árt a csávázószert mérgegyága, s akár egy időben is elvégezhető a két művelet.

Az őszi kalászosoknál a foszforbakterin jelentős terméshozadékot biztosít több éven át. A feketeföldi övezetben működő tudományos kutatóintézetek adatai szerint az 1953—55-ös években nagy területen átlagban 1,8 mázsa-válta növelte meg az őszi gabonák terméshozamát. A nem feketeföldi vidékeken 1,4—1,5 mázsa volt az átlagos hozamnövekedés hektáronként.

A növények fejlődésének gyorsítása

A másik igen fontos és elterjedt baktérium műtrágya az azotobakterin. A készítményben nitrogénképző azotobakterinok vannak, amelyek kedvező feltételek

mellett egy-egy hektáron körülbelül 40—50 kilogramm nitrogént tudnak lekötni a levegő nitrogénjéből. Ezért a nitrogénben szegény talajok megjavítására különösen alkalmas

a biológiai tudományok doktora

Bemutatjuk a BODA

ÁLLVÁNYOZÓ BRIGÁDOT

MÁSFÉL ÉVE dolgozik a GÖCS gyár-építkezésénél a Boda állványozó brigád. A Boda-brigád tagjai valamennyien kipróbált szakemberek, nagy gyakorlatú és tapasztalattal rendelkeznek. Boda József, a brigád vezetője öt éve dolgozik a Hajdú megyei Építőipari Vállalatnál. Sok építkezésnél megfordult már embereivel. A Hajdúsági Gyógyszer-gyár, Belklinikai, II. számú Sebészeti Klinika és a GÖCS lakásépítkezését segítette munkájával. Munkatársai közül Kallai Antal a Nagytemplom állványozásánál, az István malom bontásánál vett részt. Ujvárosi Ferenc 46 éves munkás a Boda- és Helovits-brigád tagjaként szintén valamennyi nagy építkezésnél dolgozott. Csak János is nagy gyakorlatot szerzett az állványozásban, pedig ő három éve került a vállalatba és másfél évig, mint betonozó segédmunkás dolgozott a GÖCS gyárépítkezésén. Gaál János arra a legbüszkébb, hogy 1954 szeptember óta megszakítás

nélkül a GÖCS gyárépítkezésén dolgozik. A Boda-brigád tagjai közül mindenki dicsekedhetne valamivel. Boda József például az erejével. Másfél mázsa súlyú és hat méter hosszú gömbfákkal csak úgy dobálózik. Azt hiszem, ha Toldi helyett ő fogta volna meg a cseh óriás kezét, a vér csak úgy kiserkedt volna minden ujjá végén a nemes lovagnak. A BODA-BRIGÁD tagjai azonban nem dicsekvők. Szerény emberek, s szép eredményeik ellenére sem szereztek még meg a kiváló dolgozó címet. Az elmúlt hónapokban mindig 1 százalék választotta el őket a cím elnyeréséről. „Csak” 216 százalékra teljesítették a havi tervet, a szint pedig 217 százalék volt. Az építkezésen sok minden mutatja a brigád munkáját. Például a 15-20 méter magasságban levő laternák panellel tetőztek, amelyet a Boda-brigád három portáláru seafitséggel rakott fel.

Összesen 840 panelt emeltek be. Mikor ezt a munkát végezték, sok veszélynek tették ki magukat. A 15-20 méter magasságban lévő 30 centiméter széles betonkoszorún „közlekedtek”. Korlát, védőrács nem védte őket a mélybezuhanástól. Nem történt baleset, de könnyen történhetett volna. A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYV előírja, hogy ha nagyfokú ruhaelhasználódással jár a munka, a vállalat köteles munkaruhát adni. Az állványozó munka bizony nagyfokú ruhaelhasználódással és szennyeződéssel jár, a munkások még sem kaptak munkaruhát a nyári hónapokra. Így aztán a Boda-brigád tagjai rosszul járnak, három-négy nadrágot vesznek egy nyáron. Boda József tavasz óta a harmadik nadrágot nyúvli. Sok nehézséggel, sok vesződéssel, de szívvel, lélekkel dolgoznak a Boda-brigád tagjai.

PONGOR JOLÁN

NYITOTT SZEMMEL

Az éjszaka lovagja

Megesik az emberrel, hogy bizonyos esetekben nem ad hiteit a saját érzékszerveinek sem. Nem hisz a szemének, kétségbe vonja azt is, amit hall. Rendszerűen olyankor jelentkeznek hasonló tünetek, ha olyan események játszódnak le előttünk, amelyek meghaladják a szerény képzelőerőnket.

Amit nemrégiben, egy vasárnap éjszaka láttam, beszorítható a képzeletünkön felüli események sorába. Szemtanúja voltam egy verekedéssorozatnak Debrecen két szórakozóhelyén és az utcán. A megbotránkosztást, a felháborodott csodálkozást nem annyira a verekedések részletei, mint inkább az előidéző ostobaság, a verekedők brutalitása váltotta ki belőlem. Mert nem hittem el soha, hogy lehet ennyire ok nélkül emberi vért kiserkenteni és kárt okozni.

A Hungária étterem tánc-helyiségében kezdődött... Az említett időben a szokásos éjjeli hangulat minden kelleke együtt volt a teremben: jazz, ital, cigarettafüst és emelkedett kedély. A parketten táncoló párok tolongtak. A falon tábla, tisztán olvasható betűkkel kiírva: Tánc közben lekérdés nincs. Am a szembejövő figyelmeltetés: egreszek nem tekintik általános érvényűnek. Nyilván azt gondolta Nagy András magánfuvaros, Debrecen, Hamán Kató u. 13. szám alatti lakos is, hogy rá nem vonatkozik a felirat. Egy táncoló fiatalember partnere megtetszett neki, elhatározta, hogy vele fog táncolni. A fiatalember persze nem mondott le táncosnőjéről. Láttam, hogy Nagy András mindenképpen köteledni akar, hölgyét szó nélkül az asztalukhoz vezette. Nagy András a higgadt eljárás felbőszítette.

Kiszakította magát az őt megfélemlítő igyekvők karjából és a fiatalember asztalához rohant, előbb őt, majd a partnerejét kezdte ütlegelni. A közelben tartózkodó vendégek védelemre

keltek. A fuvaros segítségére siettek viszont a barátai. Csakhamar tömegverekedés lett. Asztalok, székek borultak fel, poharak, üvegek törtek össze, mire véget ért az értelmetlen, barbár viadal. Nagy András, mint egy hős bajnok úgy viselkedett a verekedést követően. Kidűtötte a mellét, hangoskodva énekelte, undor volt rá nézni. Több vendéggel együtt olyan érzés volt rajtuk, hogy lehetetlen vele egy helyiségben egy levegőt szívní. Atmentem én is a Szabadság étterem tánc-helyiségébe. Rövidke meggyodora telt el, mikor megletéssel vettem észre, hogy Nagy András hadszínteret a Szabadság étterembe helyezte át. Ide nem mulatni, hanem egynesen verekedni jött. Molnár Zsófia autóbuszalkalozó és részeg fuvaros barátai társaságában.

Minek részletezem, 10 perc sem telt bele, Nagy András egy újabb hatalmas verekedést robbantott ki. Egyik asztaltársaság női tagját trágár módon megsértette. A hölgy leintette, erre ráment egy pohár italt. Ezt követően kapott egy pofont, hogy elindult az orra vére. Nagy András a hölgyre támadt, a társaság férfi tagjai védelmükbe vették társnőjüket. Beavatkoztak a fuvaros barátok is és Molnár Zsófia is, Zuhogtak az ütlegek, vér, sikoltás, csörömpölés. A verekedést követően megállapították az összege 350 forintot tett ki. Az ügyeletes rendőr Nagy Andrást elvitte, és felírta nevét. Visszatértem Nagy a Széchenyi utca sarkán újabb verekedést provokált ki. Rátámadt a megsértett hölgy bátyjára, Futó Miklós honvéder, Eppen hazafelé igyekeztem, itt is szemtanú voltam. A verekedésnek a hőmérsékleti rendszert vetett véget. Nevét bizonyára a bíróság ítérek rovatban olvassuk legközelebb, reméljük szigorú, példás büntetés kíséretében. KISS JÁNOS

Mikor készül el a József Attila-telepi iskola?

Szeptember elsejére át kellene volna adni az építő vállalatnak a József Attila-telepi kettantermes és a Dózsai úti egytantermes iskolát. Az átadás végso határideje ma öt hete járt le és egyelőre úgy látszik, nem kerül sor az építés befejezésére, mert a Hajdú-Bihar megyei Tanács Építő Vállalat a vállalt 1500 köbméter tetőfedő gerendából még csak 300 köbmétert szállított. Igaz, a vállalat vezetői azzal védekeznek, hogy nem kaptak cementet és sárgavasat, viszont az tény, hogy a József Attila-telepi és Dózsai úti iskolában jelenleg turhételről nagy a szűkösség, ami annál is veszélyesebb, mert rohamosan közeledek a tél.

Tavaly télen gyermekeink a pártiszervezet helyiségében tanultak... Majdnem kifogytak gyermekeink az erős hidegben, olyan hideg az a terem. Ajtók, ablakok rosszak, a kályha is füstöl... Az utatnak nincs kerítése és színeiben kiszaladgálnak gyermekeink az utcára, ahol traktorok, autóbuszok közlekednek... Így irnak a szülők a városi tanács oktatási osztályához érkezett levelében, amelyet 26 szülő írt alá.

Debrecen Város Tanácsa oktatási osztálya minden megteszt az építkezés meggyorsításáért. Egyedül azonban képtelen megbirkózni az anyagbeszerzés feladataival. Bizonyos, hogy a két iskola építkezését előnyben kellett volna és kell ma is részesíteni más építkezésekkel szemben, hiszen gyermekeink egészségéről van szó. De nemcsak erről, hanem gyermekeink eredményes tanulásáról is, hiszen a József Attila-telepi iskolában a szűkösség miatt lehetetlen megtartani a jelen körülmények között a szakkörökét, helyiség hiányában nem foglalkozhatnak az úttörőkkel sem. Az a veszély is fenyeget, hogy az oktatási osztály az

Négy vaddisznót lőtt egy ültében

Az NDK wernigerodei körzetében sok a vaddisznó, amellyel bizony nem kis kárt okoznak a kukoricában. A lakosság vadászcsoportokat alakított, amelyeknek bőven akad zsákmányuk. Priesterjahn norvég példaként, a hüttenrodei vaserébányák dolgozója 85 vaddisznót ejtett eddig. Legutóbb egy hajnali lesén négy vaddisznót lőtt le egy ültében.

Berényi Dénes egyetemi tanár:

Rendkívüli szárazság jellemezte szeptembert

Rendkívüli szárazság és napfénybőség jellemezte az elmúlt szeptembert. Az üdülők számára kedvező szeptemberi időjárás azonban bizonyos vonalon, elsősorban a mezőgazdasági munkák irányában aggodalmat keltő vonásokat öltött.

Az időjárás a hónap folyamán nem egyenletesen alakult, a havi középhőmérséklet Debrecenben 15,8 fokot ért el, és így mindössze 0,1 fokkal maradt el a sokéves átlag mögött. Ez azonban távolról sem tükrözi vissza az időjárás változásait, a hó folyamán, hőmérsékleti vonalon sem. A hőmérséklet alakulása ugyanis a hónap első 11 napjában nyáriasan meleg volt, folytatásaképpen az augusztus végi meleg időjárásnak. Ebben az időszakban a nappali felmelegedés állandóan meghaladta a 25 fokot, sőt több napon a 30 fokot is. A hőmérsékleti csúcsérték 3-an állott be 33,6 fokkal. A 12-ével beállott időváltozás folyamán hűvös és változékony időjárás következett, amely 20-ig tartott. Ezen időközben a nappali hőmérséklet több ízben nem érte el a 20 fokot sem. A hónap utolsó harmadában újból melegedett az idő és 27-én, valamint 30-án ismét nyáriasan értékeket ért el. A nyár tehát keveredett az ősziel, amit az is bizonyít, hogy a szokatlan nappali melegek mellett eléggé korán jelentkeztek az őszi fagyok. Két méter magasságban 20-án süllyedt az őszel először a hőmérséklet a fagypontra alá. Debrecenben ezen a napon 0,5 fokos fagyot figyeltünk meg. A talajmentén azonban már 15-én fagypontra alá süllyedt a hőmérséklet, és erősebb talajmenti fagyot ezenkívül 20, 21 és 26-án észleltünk, 20 és 26-án a talajmenti fagy értéke meghaladta a 3 fokot.

Az eléggé erőteljes hőmérsékleti ingadozások mellett, amit az északnyugatról betört sarkvidéki levegő behatolása okozott, változatlanul kitartott a hónapok óta tartó szárazság és napfénybőség. Debrecenben az elmúlt hónap folyamán mindössze 3,1 mm-nyi csapadék hullott. A legjelentősebb mennyiség 27-én 2,4 mm. A kimondottan száraz időjárás most már harmadik hónapja tart, bővebb csapadékot kapunk.

Harom hónapja tart a szárazság mellett a napfénybőség. Szeptemberben Debrecenben 245 órán át sült a nap, úgyhogy az elmúlt hónap napfénytöbblete 33 óra. A július és szeptember közötti időben a napfényes órák többlete most már meghaladja a 160 órá, úgyhogy a többlet maga felülmúlja egy átlagos októberi hónap napfénytartamát. 1942 óta nem volt ilyen napfényben bőséges szeptemberünk, mint az elmúlt hónapban.

Mikor ér véget a szárazság, s mikor állnak be az őszi esők, melyek lehetővé teszik a vetési munkákat, illetve biztosítják az elvetett mag kikelését? Az eddigi adatokat átvizsgálva azt találjuk, hogy a jelenlegihez leghasonlóbb 1857-es évben október már csapadékos volt, az 1946-os évben is októberben már bőségesben esett az eső. Viszont 1947-ben az őszi esők csak novemberben álltak be. Ennek alapján remélhető, hogyha október első felében nem is, de a második felében az időjárás jellege megváltozik és bővebb csapadékot kapunk.

A havi csapadékösszeg Hajdú-Biharban mindenütt a debreceni mértéknek megfelelően alakult és a 10-15 mm-t sehol sem haladta meg.

Szovjet gyümölcstermesztési főagronómus látogatása Debrecenben

E. P. Vorogyina gyümölcstermesztési főagronómus, a moszkvai Mezőgazdasági Akadémia aspiránsjelöltje néhány hónapra Magyarországra érkezett. Itt tartózkodása alkalmából látogatást tett a Debreceni Mezőgazdasági Akadémián, a Pallagi Kiserleti Tanteremben, néhány nyírségi gyümölcs-termelő állami gazdaságban, hogy megismerkedjék a magyarországi gyümölcstermesztéssel. Többek között a Nyírmartonfalvai Állami Gazdaságba és a Nyírmadai Állami Gazdaság ricskai üzemejébe látogatott el, ahol beszélgetést folytatott Czipa Sándor gyümölcstermelő agronómmal, illetve Nagy Sándor gyümölcstermesztési felügyelővel a gyümölcstermesztés tapasztalatairól. E. P. Vorogyina most tudománys munkát folytat. Nagyon érdekli a fekete ribizli, Erdő a gyümölcsösről írja tudományos disszertációját. A fekete ribizli gyümölcse cseresznye nagyságú termést ad, C-vitaminból ötször annyit tartalmaz, mint a citrom, ezenkívül más vitaminok is megtalálhatók benne. Sajnálatos az a fejtejtés, hogy környékünkön nem talált fekete ribizlit, de mint hallotta, Budapest környékén talán van ebből a gyümölcsfajtából. Ezért még ellátogat Budapest környékére is. Mint mondotta, nagyon ajánlatos lenne nálunk Magyarországon is meghonosítani ezt a gyümölcstermesztést. Különösen a csecesmőknek lenne nagy hasznára a vitaminú gyümölcsfajta. Cs. M.-né

Egy határozat megvalósításáért

A SZOT IX. teljes ülése határozatának végrehajtásáról tárgyaltak a Hajlított Butorgyár szakszervezeti aktívái a napokban rendezett nagyaktívá-értekezleten. A hatvan résztvevő közül huszonötén felszólaltak és hasznos javaslatokat tettek. Az egyik felszólaló javasolta, hogy felettes hatóságaitól harcolják ki a kiserleti műhely felállítását. Az újítások egy részét ugyanis azért nem tudják alkalmazni, mert kísérletezésre nincs műhely. Nincs műhely olyan újítások kivételére sem, amelyek hosszabb időt és egy szaképpézt kollektíva tudását igényelnek. Többen kérték, hogy nagyobb önállóságot biztosítsanak az igazgatónak és az üzemi bizottságnak. Különösen az igazgató jogkörét bővítsék, hogy szükséges esetekben maga dönthesen fontos bevézési és szervezési kérdésekben. Sok esetben ugyanis a felettes szervektől való túlzott függés kára van a vállalatnak. A SZOT IX. teljes ülésén

Zsolnay Hédy a Csokonai Színházhoz szerződött

Zsolnay Hédy, az ismert kint előadóművész — mint értesültünk — a Csokonai Színházhoz szerződött. Még e hédy Hédy partnere a darab rendezésében bemutatkozik a Jég-

eső sem akadály című darabban, a Csokonai Színház maraszínházában. Zsolnay Hédy partnere a darab rendezésében bemutatkozik a Jég-

A TÁRGYALÓTEREMBŐL Felmentő ítélet

Még május 28-án történt egy szerencsétlen, halálos végű baleset az Arany Bika előtt, amelyről annak idején hírt adtunk lapunk hasábjain.

Barta Mihály fiatal építésmérnök a Püspöki palota építkezéséről jött, kerékpárjával a Vörös Hadsereg útja felé haladt, a Bika előtt éppen akkor akart áthaladni az úttesten Gábor Miklósné debreceni lakos egy másik asszonnyal. Barta Mihály látta, hogy a gyalogosok bizonyítanul közlekednek, majd egyszer csak megállnak, mögöttük akart elhajítani. Abban a pillanatban, amikor Barta tovább akart hajítani, Gáborné hirtelen visszalépett. Az összeütközés nem volt nagyerejű, hiszen Barta Mihály — mint ez a vizsgálat és a bíróság előtt is kiderült — óvatosan és elővigyázatosan hajtott, azonban Gábor Miklósné lábában megakadt a kerékpár első kereke és ezért mind a kettőn elesett. Abban a pillanatban fel is álltak, mert mindketten úgy érezték, hogy nem szenvedtek nagyobb sérülést. Barta Mihály ennek ellenére udvariasan felajánlotta segítségét Gábornének, hogy taxit hozat, vagy mentőt hív. Gáborné azonban minden ajánlatot elhárított magától és ott, többek fülhallatára kijelentette, hogy nem érez semmi bajt és elindult haza.

A tárgyalóteremből Miklósné ettől számítva néhány óra múlva koponyaalapi törés következtében meghalt. Barta Mihály a tragikus esetről a sajtótól értesült. Utána azonnal jelentkezett az ügyészégen és kérte a vizsgálatot — mondván: Vállalja a reá háruló felelősséget. A közlekedési bíróság az elmúlt napokban tárgyalta az ügyet. A bíróság a tanúk meghallgatása és hosszas mérlegelés után úgy döntött, hogy bűncselekmény hiányában Barta Mihályt felmenti a vád alól. Ugy éreztük, hogy a közlekedési bíróság ítélete helyes volt, hiszen valóban nem történt sem gondatlanság, sem szándékosság Barta Mihály részéről. Egy tragikus véletlen játszódott le ebben az esetben az úttesten. Nem árt itt megemlíteni, hogy sok gyalogjáró szabálytalanul és figyelmen kívül hagyja a forgalmas útszakaszokon, s nagyon sokszor ebből származik a baleset. Különösen a nők figyelmen kívül hagyják arra, hogy a forgalmas úttesten áthaladás közben ne torpanjanak meg, hanem ha elindultak, akkor menjenek át, mert erre számít a járművezető. Nagyon sokszor előfordul azonban, hogy pont az út közepén megállnak, s annyira zavarba jönnek, hogy nem tudják, előre- vagy hátra lépjenek. (F. S.)

Hordozható sugárúrógép

Nemrégiben mutatták be a legújabb „P 56” típusú szovjet sugárúrógépet, amely nagyméretű öntöttvas acél géptestek megmunkálására szolgál. Az új fűrőgéppel maximum 50 milliméteres lyukakat fúrhatnak, bővíthetnek stb., befúrhatnak a felületekbe, függőleges és vízszintes irányokban. A gép egyik legnagyobb előnye az, hogy daruvál odavihető a meemunkálendő alkatrészhez. Ezenkívül forgatható és dönthető fűrőfejet, valamint dönthető ellentartót szereltek rá, s a fűrőfejet olyan módon helyezték el, hogy a csőkarima mentén 360 fokban elforgatható. A gép orsójának 9 sebessége van.

